

Byla T-383/00

Beamglow Ltd prieš Europos Parlamentą ir kt.

„Bendrijos deliktinė atsakomybė — Bendrijos bananų importo režimo nesuderinamumas su Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) taisyklėmis — Jungtinių Amerikos Valstijų, gavus PPO leidimą, papildomo maito forma nustatytos atsakomosios priemonės importuojamoms Bendrijos kilmės prekėms — PPO ginčų sprendimo tarybos sprendimas — Teisinis poveikis — Bendrijos atsakomybė, nesant neteisėtų jos institucijų veiksmų — Priežastinis ryšys — Neįprasta ir specifinė žala“

2005 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo (didžioji kolegija) sprendimas II - 5465

Sprendimo santrauka

1. *Ieškinys dėl žalos atlyginimo — Dalykas — Žalos, atsiradusios dėl gavus Pasaulio prekybos organizacijos leidimą nustatyto papildomo maito importuojamoms Bendrijos kilmės prekėms, atlyginimas — Bendrijos bananų importo režimo nesuderinamumas su Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) taisyklėmis — Europos Parlamentui pareikštas ieškinys — Nepriimtinumai*
(EB sutarties 43 straipsnio 2 dalies trečioji pastraipa (po pakeitimo – EB 37 straipsnio 2 dalies trečioji pastraipa); Tarybos reglamentas Nr. 1637/98; Komisijos reglamentas Nr. 2362/98)

2. *Deliktinė atsakomybė — Sąlygos — Pakankamai akivaizdus normos, kuria siekiama suteikti asmenims teises, pažeidimas — Jokios diskrecijos neturinti institucija — Paprasto Bendrijos teisės pažeidimo pakankamumas*
(EB 288 straipsnio antroji pastraipa)
3. *Ieškinys dėl žalos atlyginimo — Pasaulio prekybos organizacija — Negalėjimas remtis PPO susitarimais ginčijant Bendrijos akto teisėtumą — Išimtytys — Bendrijos aktas, skirtas užtikrinti jų vykdymą arba aiškiai ir tiksliai darantis nuorodą į juos — Bendrijos bananų importo režimas — Nesuderinamumas su PPO ginčų sprendimo tarybos priimtomis taisyklėmis — Teisminė šio režimo kontrolė, atsižvelgiant į PPO taisykles — Netaikymas*
(EB 288 straipsnio antroji pastraipa; Tarybos reglamentai Nr. 404/93 ir Nr. 1637/98; Komisijos reglamentas Nr. 2362/98)
4. *Deliktinė atsakomybė — Sąlygos — Bendrijos institucijų neteisėtų veiksmų nebuvimas — Reali žala, priežastinis ryšys ir neįprasta bei specifinė žala — Kumuliatyvus pobūdis*
(EB 288 straipsnio antroji pastraipa)
5. *Deliktinė atsakomybė — Sąlygos — Su PPO susitarimais nesuderinamo Bendrijos bananų importo režimo palikimas galioti — Žala, atsiradusi dėl Jungtinių Valstijų administracijos nustatytos atsakomosios priemonės — Priežastinis ryšys*
(EB 288 straipsnio antroji pastraipa)
6. *Deliktinė atsakomybė — Sąlygos — Bendrijos institucijų neteisėtų veiksmų nebuvimas — Žala, atsiradusi dėl Bendrijos bananų importo režimo nesuderinamumo su PPO susitarimais — Neįprasta žala — Nebuvimas — Bendrijos atsakomybė — Netaikymas*
(EB 288 straipsnio antroji pastraipa)

1. Europos Parlamentui pareikštas ieškinys dėl atlyginimo žalos, tariamai atsiradusios dėl Jungtinių Amerikos Valstijų, gavus Pasaulio prekybos organizacijos

(PPO) ginčų sprendimo tarybos (GST) leidimą, nustatyto papildomo muito ūkio subjekto importui, po to, kai buvo nustatytas Bendrijos bananų importo

režimo nesuderinamumas su PPO susitarimais, yra nepriimtinas.

dimo taryba (GST) laiko nesuderinamais su PPO susitarimais, bet ir tariamas Bendrijos bananų importo režimo suderinimo nebuvimas turi būti laikomi priklausančiais tik Tarybos ir Komisijos kompetencijai.

Iš tiesų yra pateisinamas asmens, siekiančio žalos atlyginimo, ieškinio pareiškimas Bendrijai, kuriai atstovauja Komisija ir Taryba, kai pagal EB sutarties 43 straipsnio (po pakeitimo EB 37 straipsnis) 2 straipsnio trečiosios pastraipos nuostatas pirmoji pasiūlė, o antroji priėmė Bendrijos žemės ūkio teisės aktą, dėl kurio neteisėtumo atsirado tariama žala. Ši nuostata Parlamentui nesuteikia sprendimo priėmimo galios dėl šio klausimo ir jam leidžia dalyvauti tik kaip patariančiai institucijai procedūroje, kai reglamentus, direktyvas ir sprendimus, susijusius su bendra žemės ūkio politika, priima pati Taryba.

(žr. 69, 70, 73–75 punktus)

2. Tam, kad pagal EB 288 straipsnio antrąją pastraipą atsirastų Bendrijos deliktinė atsakomybė už neteisėtus jos institucijų veiksmus, turi būti įvykdytos kelios sąlygos, pavyzdžiui, institucijų veiksmų neteisėtumas, reali žala ir tiesioginis priežastinis tariamų veiksmų ir atsiradusios žalos ryšys. Jei neįvykdyta viena iš šių sąlygų, visas ieškinys turi būti atmestas, kitų sąlygų nagrinėti nereikia.

Taigi neatrodo, kad Parlamentas prisidėjo prie Bendrijos deliktinės atsakomybės, galinčios atsirasti dėl taip nustatyto nesuderinamumo, nes ne tik priėmimas Reglamento Nr. 1637/98, iš dalies keičiančio Reglamentą Nr. 404/93 dėl bendro bananų rinkos organizavimo, ir Reglamento Nr. 2362/98, nustatančio išsamias Reglamento Nr. 404/93 įgyvendinimo taisykles, kuriuos Ginčų spren-

Kalbant apie pirmą iš šių sąlygų, neteisėtais veiksmais, kuriais kaltinama Bendrijos institucija, turi būti padarytas pakankamai akivaizdus teisės normos, kurios tikslas suteikti asmenims teises, pažeidimas. Lemiamas kriterijus, leidžiantis nustatyti, kad šis reikalavimas yra įvykdytas, yra akivaizdus ir rimtas atitinkamos Bendrijos institucijos dis-

krecijos ribų nepaisymas. Kai šios institucijos diskrecija yra tik labai nedidelė ar beveik neegzistuojanti, paprasčiausio Bendrijos teisės pažeidimo turėtų pakakti pakankamai akivaizdžiam pažeidimui pripažinti.

kretų PPO atžvilgiu prisiimtą įsipareigojimą arba kai Bendrijos aktas aiškiai nukreipia į konkrečias PPO susitarimų nuostatas.

(žr. 95–99 punktus)

3. Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) susitarimai, įvertinus jų pobūdį ir struktūrą, iš esmės nepriklauso teisės normoms, pagal kurias Bendrijos teismai kontroliuoja Bendrijos institucijų veiksmų teisėtumą.

Tačiau net ir esant PPO ginčų sprendimų tarybos sprendimui, kuriuo Bendrijos bananų importo režimas, nustatytas Reglamentu Nr. 404/93 dėl bendro bananų rinkos organizavimo ir vėliau pakeistas Reglamentais Nr. 1637/98 ir Nr. 2362/98, pripažįstamas nesuderinamas su PPO taisyklėmis, nė viena iš šių dviejų išimčių nėra taikoma taip, kad leistų Bendrijos teismui kontroliuoti aptariamų Bendrijos teisės aktų teisėtumą atsižvelgiant į PPO taisykles.

Iš to išplaukia, kad iš galimo institucijų atsakovių PPO taisyklių pažeidimo iš esmės negali kilti Bendrijos deliktinė atsakomybė.

Pirmosios instancijos teismas turėtų kontroliuoti institucijų atsakovių veiksmų teisėtumą pagal PPO taisykles tik tuo atveju, kai Bendrija ketina įvykdyti kon-

Šiuo atveju neturi reikšmės PPO Bendrijai nustatyto termino suderinti priemonę, pripažintą esant neatitinkančią, su PPO taisyklėmis pasibaigimas ir PPO leidimas žalą patyrusiam nariui imtis

prieš Bendriją kompensuojamųjų ir prekybos lengvatas sustabdančių priemonių.

(žr. 127, 130–132, 142 punktus)

4. Tuo atveju, kai žala atsiranda dėl Bendrijos institucijų veiksmų, kurių neteisėtas pobūdis nėra įrodytas, Bendrijos deliktinė atsakomybė gali atsirasti, jei yra įvykdytos visos sąlygos, susijusios su žalos realumu, priežastiniu žalos ir Bendrijos institucijų veiksmų ryšiu bei neįprastu ir specifiniu ginčijamos žalos pobūdžiu.

Šiuo atveju toks tiesioginis ryšys egzistuoja tarp, pirma, Tarybos ir Komisijos nustatyto bananų importo režimo, nesuderinamo su Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) susitarimais ir, antra, ūkio subjektų patirtos žalos dėl Jungtinių Valstijų nustatyto papildomo maito jų produktams. Jungtinių Amerikos Valstijų vienašalis sprendimas nustatyti šį papildomą muitą nepanaikina minėto priežastinio ryšio. Iš tiesų aptariami institucijų veiksmai neišvengiamai lėmė Jungtinių Valstijų administracijos atsakomųjų priemonių nustatymą pagal PPO ginčų sprendimo sistemą, priimtą Bendrijos, todėl šie veiksmai turi būti vertinami kaip patirtos žalos pagrindinė priežastis.

(žr. 192, 193, 198–200, 204 punktus)

(žr. 174 punktą)

5. Siekiant nustatyti Bendrijai pareigą ištaisyti visas savo institucijų veiksmų žalingas pasekmes, net ir netiesiogines, negalima remtis bendrais valstybių narių teisės principais, kuriuos nurodo EB 288 straipsnio antroji pastraipa. Iš tiesų šioje nuostatoje numatyta priežastinio ryšio sąlyga reikalauja pakankamai tiesioginio priežastinio Bendrijos institucijų veiksmų ir žalos ryšio.
6. Kalbant apie nuostolius, kuriuos gali patirti ūkio subjektai dėl Bendrijos institucijų veiksmų, žala yra, pirma, neįprasta, jei peržengiamos ekonominės rizikos, būdingos atitinkamo sektoriaus veiklai, ribos, ir, antra, specifinė, jei konkreti ūkio subjektų rūšis neproporcingai ją patiria, lyginant su kitais ūkio subjektais.

Tačiau nėra nustatyta, kad ūkio subjektai, kurie užsiima prekyba sulankstomomis kartoninėmis dėžėmis Jungtinių Valstijų rinkoje, patyrė jų eksporto veiklai būdingos rizikos ribas peržengiančią žalą, susijusią su pripažintu nesuderinamu su PPO susitarimais Bendrijos bananų importo režimu, dėl kurio Jungtinių Valstijų institucijoms buvo leista sustabdyti Bendrijai tarifų lengvatas. Iš tiesų PPO susitarimuose numatyta galimybė sustabdyti tarifų lengvatas, kaip atsitiko ir šiuo atveju, yra vienas iš netikėtumų, būdingų dabartinei tarptautinės prekybos sistemai. Todėl šio netikėtumo našta neišvengia-

mai tenka kiekvienam ūkio subjektui, kuris nusprendžia prekiauti savo produkcija vieno iš PPO narių rinkoje.

Iš to yra aišku, kad negalint minėto ūkio subjekto patirtos žalos laikyti neįprasta reikia atmesti jo prašymą dėl žalos atlyginimo, pagrįstą Bendrijos deliktinės atsakomybės, nesant neteisėtų jos institucijų veiksmų, sistema.

(žr. 208, 209, 211, 215, 217 punktus)